

Yrittäjänä on nähty Levin nousu, lama ja viimeisenä korona

Paikalliset palvelut sinua varten piipahti tällä kertaa Ravintola Nili Poroon, missä Esa Nilivaara ja Timo Ojanperä keskustelivat talven kuvioista. Molemmat ovat syntyperäisiä kittiläläisiä, Timo kotoisin Kaukosesta, Esa Nilivaaran kylästä. He alkoivat yrittäjiksi nuorina poikina, ja siitä on rakentunut elämäntapa, joka on muuttanut muotoaan matkan varrella tilanteen mukaan. Molemmat ovat kehittäneet omia yrityksiään Levin kasvun mukana sekä nähneet Levin nousun, 1990-luvun laman ja viimeisenä koronan, joka on tuonut molemmille omat haasteensa liiketoimintaan.

Ravintolat ja suurkeittiöt asiakkaina

Timo alkoi yrittäjäksi isänsä jalanjäljissä. Hän viljeli perunaa ja toimitti sitä kunnan keittiöille, ja Timo laajensi tuotevalikoimaa myös muihin juureksiin, myöhemmin myös muihin keittiöiden raaka-aineisiin. Asiakaspora kasvoi tuotevalikoiman lisääntyessä, ja tällä hetkellä asiakkaita ovat suurkeittiöt sekä ravintolat Kittilässä, Kolarissa ja Sodankylässä.

- Yritykseni nimi on Tunturin Tuoretuote. Se on kehittynyt Levin ja Ylläksen kasvun mukana, ja matkailu onkin minulle merkittävä työllistäjä. Päätuotteitani ovat juurekset, vihannekset, marjat sekä sokeri ja maitotuotteet. Aikaisemmin pakasteet olivat suuressa roolissa, mutta nykyisin tuoretuotteet ovat tärkein osa toimintaa, Timo sanoo.

- Perustin yritykseni vuonna 1989, ja se toimii Kaukosessa, entisissä meijeritiloissa, jotka ostin aikoinani toimitiloiksi. Tiloissani toimii tällä hetkellä myös kaksi muuta yritystä. Ehdin jo myydä yritykseni vuonna 2017 ja olin kolme vuotta siinä työntekijänä ulkopuolisen palveluksessa, mutta ostin sen sitten takaisin. Voisin kyllä ihan mielelläni toimia omalla alallani myös toisen palveluksessa, ei yrittäjyys minulle niin tärkeää ole. Työllistän nyt itseni, mutta parhaimmillaan minulla on ollut neljä ulkopuolista työntekijää.

Monitoimimies valmistui kokiksi 63-vuotiaana

Esa alkoi sahayrittäjäksi vuonna 1975. Hän myi Kuivasalmelta sahatavaraa ympäri Pohjois-Suomea sekä Pohjois-Norjaan ja -Ruotsiin. Yrityksen nimi oli Kittilän Laaketti. Sittemmin hän toimi 30 vuotta rakennusyrittäjänä nimellä Rakennusliike Esa Nilivaara ja rakensi Levillekin lukuisia mökkejä. Nyt Esan yrittäjyys painottuu porotalouteen, poronlihan jalostukseen sekä ravintola-toimintaan. Esan ravintola Nili Poro toimii Levillä, Marian kappelin aukiolla.

- Kun perustin sen 8 vuotta sitten, opiskelin Levi-Instituutissa kokiksi sekä tarjoilijaksi ja valmistuin 63-vuotiaana. Nili Poro on paikallinen pororavintola keskellä Leviä, joka tarjoilee laadukasta, paikallista pororuokaa. Kaikki poroannokset on valmistettu minun kasvattamis-tani ja jalostamistani tuotteista. Sieltä voi myös ostaa poron lihaa ja jalosteita sekä porosta valmistettuja matkamuistoja ja tarvikkeita. Tavallisesti 80 % ravintolan asiakkaista tulee ulkomailta, tällä hetkellä miltei kaikki ovat suomalaisia, Esa sanoo.

- Ennen koronaa työllistin 10 henkilöä, mutta nyt pärjäämme kuuden hengen voimin. Liikevaihto on pudonnut kolmasosaan ajasta ennen koronaa, ja jatkuvasti muuttuvat rajoitukset ravintoloiden toiminnassa ovat tuottaneet haasteita, mutta take awayn ansiosta olemme säästyneet tänä vuonna lomautuksilta. Ostin hiljattain Kittilän vanhan maatalous-koulun tilat, ja olen rakentanut sinne poronlihajalostamon. Lisäksi kehitän sinne majoitus-toimintaa hiljattain remontoituissa tiloissa.

Timo ja Esa pitävät Kittilää hyvänä paikkana elää ja yrittää. Kun tuntee paikalliset toimijat, saa apua tarvittaessa, ja yhteistyö on hyvää muiden yrittäjien kanssa. Timo toimittaa Esan ravintolaan raaka-aineita, mutta yhteistyö ulottuu myös muuhun toimintaan. Esimerkiksi Esan poronlihat ovat olleet ajoittain säilössä Kaukosessa, Timon pakastimissa, kun tilasta on ollut puutetta.

- Kittilän kunta on yrittäjämystein, ja tänne on luotu hyvät puitteet yritystoiminnalle. Voimme kiittää Kittilän entistä kunnanjohtajaa, Aarne Nikkaa siitä, että meillä on täällä näin hienot puitteet. Hän oli taitava keskustelija ja luova visionääri, jolla oli selkeä ajatus siitä, mihin suuntaan Leviä tulee kehittää. Yrittäjyys on elämäntapa, jossa on etua hulluudesta, ja kun siihen on kasvanut, eipä sitä muuta osaa enää edes kaivata, Timo ja Esa sanovat.

Timo Ojanperälle ja Esa Nilivaaralle yrittäjyys on elämäntapa, johon on kasvettu.